

Nieuwsbrief 37 – oktober 2019

Register BKA houdt je op de hoogte

In deze nieuwsbrief staan we stil bij het overlijden van Otto Taborsky. Onder de oudere, ingeschreven adviseurs die hem persoonlijk als docent of collega hebben gekend, staat Otto bekend als het boegbeeld en de grondlegger van de beroepskeuzetheorie in Nederland. Voor de Young Professionals wellicht een onbekende naam, maar zijn boeken en publicaties zijn ook in 2019 nog zeer de moeite waard om te raadplegen.

Er is een quote van Otto die ik persoonlijk nooit zal vergeten. Deze heeft betrekking op zijn vlucht uit Hongarije en het opbouwen van een carrière en persoonlijk leven in Nederland.

“In een vreemd land heb je in de begintijd, is mijn ervaring, twee lagen in je: de ene laag, die je eigenlijk probeert te onderdrukken is het heimwee. De tweede laag vecht om te bewijzen dat je het waard bent om hier te zijn.”

Het heeft mij erg gesteund om als Limburgs studentje in de “grote stad” Tilburg, ervoor te kiezen om het beste uit mezelf te halen.

Hieronder een reflectie van drie mensen die Otto vanuit verschillende invalshoeken hebben mogen meemaken.

Namens heel Loopbaan- en Beroepskeuze Nederland, dank je wel Otto.

Peter Stukstette, Secretaris Register BKA

In de eerste plaats schrijft Wim Donders een terugblik hoe hij Otto heeft gekend als collega docent op de Academie Mens Arbeid.

Ten tweede blikt Rupert Spijkerman terug op zijn kennismaking met Otto als student en geeft hij inzicht in hetgeen Otto heeft betekend voor het loopbaan- en beroepskeuzewerk in Nederland.

Theo Meijer beëindigt de reeks terugblikken op Otto met de reflectie hoe hij hem als jonge student uit Zwolle heeft ervaren als docent.

Alle drie de verhalen komen uit de mond van mensen die de persoon Otto voor altijd in zich meedragen.

Wil je Otto nog een keer horen spreken? Hij is op YouTube te horen in een filmpje dat ter ere van het Reg. BKA congres van 2018 is gemaakt.

Zie: <https://www.youtube.com/watch?v=2I06OiOqJRC>

Wim Donders

Op 11 oktober 2019 overleed Otto Taborsky op 89-jarige leeftijd. Van 1968 tot 1992 heeft hij gewerkt aan de Academie Mens Arbeid. Vele honderden studenten hebben hem meegemaakt als docent of coach.

Vanaf 1976 was ik een van zijn collega's en na zijn pensioen is hij een vriend gebleven, die vlak bij mij om de hoek woonde. Omdat ik hem goed kende, heeft de Stichting Register BKA mij gevraagd om te vertellen wie Otto was op de AMA.

De AMA was opgezet door Wim Beijers en Otto was met Guus Martens en Chiel de Grauw een van de drijvende krachten en een van de pioniers. Otto nam de beroepskeuzetheorie voor zijn rekening. Otto was ook de man van de praktijk. Hij gaf de theorie handen en voeten en stond naast de studenten die aan een nieuwe loopbaan begonnen.

Toen deze week het bericht over zijn overlijden bekend werd, kwam er van de kant van oud-collega's, die soms ook student bij hem waren geweest, een stroom van mailtjes en telefoontjes op gang. Ik noem er een paar.

Zijn lessen 'levensloopspsychologie' hebben diepe indruk op mij gemaakt. Hij wist moeilijke materie tot leven te wekken door de vele voorbeelden.

Otto was in staat om mij het gevoel te geven dat ik ertoe deed.

Otto straalde optimisme uit. Van hem kon ik dat wel waarderen, omdat tegelijkertijd zijn gezicht en zijn stem ook iets van heimwee in zich droegen.

Als leerling hing ik aan zijn lippen. Hij introduceerde voor mij een onbekende, wondermooie wereld van de humanistische psychologie.

Hij straalde liefde uit voor zijn vak en voor zijn studenten.

Ik heb een kort bericht over het overlijden van Otto op LinkedIn gezet. Dat bericht was in vijf dagen tijd 1300 keer bekeken en er kwamen tientallen reacties op van oud-studenten. Veel herinneringen zijn samen te vatten in twee punten:

- Otto was een uitstekend docent
- Otto was een warme persoonlijkheid.

Ik neem een paar reacties over die veel zeggen over Otto.

Ik herinner me een lieve man en bevlogen docent, van wie ik veel heb mogen leren. Zijn boek 'loopbaan in balans' ter gelegenheid van zijn afscheid als docent van de Academie Mens Arbeid (in oktober 1992) staat hier nog altijd in de kast.

(...) voor mij was Otto als docent en als mens (alsof dat verschillende dingen zijn) een voorbeeld. Ik heb geweldige herinneringen aan hem als mijn afstudeerbegeleider. Een warme, intelligente, bevlogen en geestige man.

Otto was bovenal een beminnelijk mens. Een docent bovendien waar ik tegen op keek. Zijn gezicht droeg altijd een vriendelijke lach.

Ik heb krachtige en dierbare herinneringen aan de Tilburgse lessen en de bevlogen en toegankelijke persoon van Otto Taborsky. Ik interviewde hem ooit bij zijn afscheid van de AMA voor het VBA-blad, de voorloper van LoopbaanVisie. Ziehier een mooie quote uit dat interview. Een citaat dat hem zelf helemaal past, inspiratiebron voor velen:

Dat het loont om alles wat er in je zit aan talent en belangstelling in te zetten. Daarbij zijn de mensen met wie en voor wie je iets doet essentieel. Dat geeft je leven zin.

Otto onderhield met een aantal oud-studenten contact na zijn pensionering 27 jaar geleden. Als er een oud-student op een of andere manier in het nieuws was geweest, dan kwamen bij hem herinneringen boven en daarbij gingen dan zijn ogen glinsteren. Als ik hem de groeten deed van oud-studenten, dan vroeg hij hoe het met hen ging en ik moest dan de groeten terug doen als ik ze nog eens tegen zou komen. In 2016 was er een reünie van de AMA, de groep van 1975 tot 1978. Otto werd toegesproken als de 'éminence grise' en in een verslag van die dag stond: 'Als een van de eersten kwam Otto Taborsky

binnen, zelfde heldere pretoogjes en kenmerkende tongval, noemde hier en daar een student direct bij naam.' Veel studenten hadden bij Otto een aparte plaats.

Vanaf het begin van de AMA was Otto een van de twee adjunct-directeuren. Dat was niet altijd gemakkelijk. Toen Wim Beijers ging tobben met zijn gezondheid, kreeg Otto het drukker met managen. Maar hij was meer docent en coach dan bestuurder. Toen enkele jaren later Jan de Ruijter directeur werd, gaf Otto aan dat hij geen adjunct meer wilde zijn. Maar toen Jan kort na zijn aantreden door ziekte uitviel, werd er weer een beroep gedaan op Otto en zonder aarzelen sprong hij in, belangeloos, integer en coöperatief.

Enkele herinneringen aan Otto kwamen deze week bij mij boven. Hij was voor mij een goede collega. Ik kon altijd bij hem terecht. Wat me nog bijblijft, was dat Otto een uitzonderlijk kleine zakagenda had, helemaal volgekrabbeld met afspraken, maar hij vond in dat boekje altijd een gaatje als ik hem nodig had.

Toen Otto tegen zijn pensioentijd taken ging afstoten, werd ik door de directeur gevraagd om Otto's taak als coördinator van de deeltijdopleiding over te nemen. Otto zou me inwerken. Een onderdeel van het werk was volgens Otto uitermate frustrerend. Dat was de voorlichting aan nieuwe studenten. Otto zei: 'Ze vragen je het hemd van je lijf. Bij het weggaan vliegen ze je om je hals. Daarna hoor je niets meer van hen.' Dat onderdeel leek me wel wat!

Zijn afscheid van de AMA in 1992 was het hoogtepunt van zijn loopbaan. Nooit voor hem of na hem is op de AMA een afscheid zo uitgebreid gevierd. Otto gaf een afscheidscollege, volgens sommigen zijn beste les, waarmee hij zijn boek en zijn vele, wetenschappelijke artikelen samenvatte en overtrof. Als je zo afscheid kunt nemen van je werk, dan is het een teken dat het goed geweest is. Een verrassing was het voor hem dat hij toen werd geridderd. In de toespraak gaf de burgemeester als motivatie een citaat van een onderwijsinspecteur die Otto prees, omdat hij baanbrekend was geweest voor de beroepskeuze in Nederland. De man die tientallen jaren geleden als vluchteling ons land binnenkwam, werd bij zijn afscheid door dat land in het zonnetje gezet. Hij was er terecht trots op en vertelde graag aan anderen dat hij nu ridder was. Een van zijn Hongaarse vrienden vond het maar niks dat de koningin deze nieuwe ridder niet ook meteen een paard had gegeven.

Op 18 oktober 2019 was er weer een afscheid van Otto. Hier waren veel oud-studenten bij aanwezig, sommigen wellicht van 27 jaar geleden, maar zeker ook enkelen van 50 jaar geleden. Dat zegt toch alles over de waardering die mensen voor hem hebben. Het afscheid was nu niet van zijn werk, maar van zijn leven. En weer was het druk en weer was het een hoogtepunt. Als je zo afscheid kunt nemen van je leven, dan is het een teken dat het goed geweest is.

Wim Donders
wajdonders@gmail.com

Rupert Spijkerman

Otto Taborsky 1930-2019

Zo gaat het. Eenmaal uit de arbeidsarena gestapt raakt je naam in de vergetelheid, totdat het bericht opduikt over je overlijden.

Otto's glorie tijd begon in 1967 toen hij de overstap maakte van het uitvoerende werk als beroepskeuzepsycholoog op het Gemeenschappelijk Instituut voor Beroepskeuze naar de functie van stafdocent van de Academie voor School- en beroepskeuzewerk. Die stap nam hij niet zomaar. Tijdens zijn werk op het GIB kreeg hij steeds meer oog voor het procesmatig karakter van studie- en beroepskeuzeprocessen. Niet de objectieve, via tests vast te stellen factoren, maar vooral de subjectieve waarden bepalen iemands besluitvorming. Dat thema heeft hij als docent op de Academie systematisch verder uitgebouwd.

Als student van het eerste uur hing ik aan zijn lippen als hij uitleg gaf over het zelfconcept van mensen als sturingsprincipe. Niemand kon zo goed en indringend uitleg geven over de counselingstheorie van Carl Rogers, over de survivaldynamiek van mensen die gezond in het leven staan en hoe je mensen door inlevend luisteren en nauwkeurig spiegelen weer in contact kunt brengen met hun ware zelf en de kracht die daarvan uitgaat om te veranderen. Otto, daar dweepten we mee als echte groupies. In 1973 publiceerde Otto samen met Chiel de Grauw het boek Beroepskeuze, waarin hij zijn blauwdruk van een beroepskeuzebegeleidingsmethodiek voor zijn Hbo-studenten in heldere taal uit de doeken deed. Daarin formuleerde hij de twee pijlers horizonverruiming en zelfconceptverheldering, waarop zijn destijds revolutionaire procesmethodiek was gebouwd. Een bijeffect van deze methodiek was het terugdringen van het extreme testgebruik als momentane oplossing voor beroepskeuzevragen. Daarmee kwam er ook meer ruimte voor de beroepskeuzeadviseur als zelfstandige begeleider van studie- en beroepskeuzeprocessen. Niet langer aan de leiband van de psycholoog lopen bij testafname, maar zelf coachend opereren werd zo plausibeler. In de jaren na deze publicatie ontpopte hij zich als een charismatisch spreker en workshopinleider die stond voor zijn zaak. In het openbare debat binnen de beroepskeuzewereld toonde hij zich bovendien een aimabele, inspirerende collega die meedeed aan waarheidsvinding, zelfs als er werd getornd aan zijn ideeën. Hij bleef de aanjager van nieuwe ontwikkelingen op zijn vakgebied. Als ik terugdenk aan Otto als mijn mentor toen ik docent werd op de AMA, dan ben ik er achteraf vooral verbaasd over hoeveel vertrouwen hij mij gaf en hoeveel ruimte ik kreeg om mijn eigen pad te volgen. Wat een hartelijke man. Zo zie je ze niet vaak.

Rupert Spijkerman

Theo Meijer

Otto Taborsky was het boegbeeld van ons vakgebied, een instituut, maar vooral ook een inspirerende leermeester. Als docent theorie- en methoden van studie- en beroepskeuzewerk (en andere vakken als levenslooppsychologie, psychopathologie, groepsworkmethodiek) van de Academie voor School- en Beroepskeuzewerk (later AMA) heeft hij vele studenten in de periode 1967-1992 professioneel en persoonlijk gekneed, gevormd en bezielde. Zo ook mij. Ik was student van de academie van september 1975 tot en met december 1978. Net 19 jaar en geen flauw idee welke studie ik wilde kiezen, laat staan wat ik wilde worden, koos ik dan maar voor een opleiding waar het precies over die onderwerpen ging. Dit bleek voor vele medestudenten hetzelfde motief te zijn. De lessen van Otto waren de traktatie van de lesweek, zowel didactisch als inhoudelijk. Hij kon boeiend vertellen, was een positieve, enthousiasmerende en charismatische docent. Opvallend ook door zijn specifieke tongval (door zijn Hongaarse komaf legde hij de klemtoon op de laatste lettergreep van 'academie') en heldere uitkijk. Hij verstond didactisch de kunst om aan te sluiten bij ons als adolescent. Persoonlijke keuzeprocessen en levensthema's werden veralgemeniseerd tot termen als zelfconceptverheldering, horizonverruiming (termen die hij zelf heeft geïntroduceerd) en beroepskeuzerijpheid. Precies de thema's waar ik zelf mee te maken had en door zijn inzichten, stimulans en niet-oordelende houding ook meer verbinding mee ging voelen. Hij benaderde je als 'young professional', wilde collegiale input, reactie van zijn student-toehoorders. Vanuit verschillende invalshoeken van de psychologie, maar vooral toch de ontwikkelingspsychologie, werd in die lessen gaandeweg het beroepseigen fundament gebouwd en werd ons geleerd te reflecteren op ons denken en doen. Otto stimuleerde ons om niet vanuit één perspectief of methode te werken, maar om je te laten voeden met nieuwe inzichten en aanpakken. Levensloop en loopbaan zijn voor hem onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Ik vertel aan cliënten wel eens dat je de levensloop kan zien als een meanderende rivier. Veel is ongewis. De rivier is de onderstroom waarop een schip 'De loopbaan' vaart en waar je de kapitein van bent. Als kapitein kun je in elke omstandigheid keuzes maken. Deze metafoor heb ik ergens in de lessen van Otto opgepikt.

Hij was niet normatief, had geen 'zo hoort het' instelling. Hij wees op het belang van ons werk dat in de kern neer komt op het bevorderen van een zelfverantwoordelijke zelfbepaling in de loopbaan.

Theo Meijer, reg. beroepskeuze-adviseur en pedagoog